

Trustnet-in-action: het slotseminarie...

In de loop van september 2006 vond het derde en meteen ook het laatste seminarie plaats van Trustnet-in-action (lees voor meer info over Trustnet ook de Biomonitor van februari 2006). Een vijftigtal personen uit gans Europa verzamelden aan het meer van Bled in Slovenië voor een driedaagse kennis- en ervaringsuitwisseling omtrent participatie van actoren en belanghebbenden bij de aanpak van milieu- en/of gezondheidsrisico's. Het steunpunt Milieu & Gezondheid nodigde voor deze laatste samenkomst twee andere vertegenwoordigers van het Vlaams Medisch Milieukundig Netwerk uit: Hana Chovanova van de Coördinatiecél van de Afdeling Toezicht Volksgezondheid en Koen Wynants als eerstelijns Medisch Milieukundige bij de LOGO'.

Auteur: Koen Wynants (Medisch Milieukundige bij de LOGO's Noorder- en Zuiderkempen), Hana Chovanova (Afdeling Toezicht Volksgezondheid), Hans Keune (Universiteit Antwerpen).

Download dit artikel (in pdf)

Bezoek de website van het Steunpunt Milieu en Gezondheid

Doel van het slotseminarie te Bled

Bled (Slovenië)

De bedoeling van het slotseminarie was eerst en vooral om alle vergaarde kennis in de loop van het project te valideren en finaliseren. Hiervoor werd een allerlaatste stand van zaken gegeven van de negen projecten waarrond het Trustnet-project is opgebouwd. Vervolgens werden in multidisciplinaire kleinere focusgroepen de verschillende projecten geanalyseerd en geëvalueerd. Zo ook 'onze' Vlaamse Humane Biomonitoringcampagne en het bijhorende participatieve' Fasenplan'.

Daarnaast was het de bedoeling om stakeholders en experts uit de nieuwe Oost-Europese lidstaten te introduceren in het Netwerk. De derde dag werd exclusief gereserveerd voor allerlei participatieprojecten – en initiatieven uit Oost-Europa (Bulgarije, Slovenië, ...).

Buitenlandse reacties op Biomonitoring Vlaanderen

Opvallend was de brede internationale interesse voor het innovatieve Vlaams humaan Biomonitoringprogramma. Het was duidelijk dat humane biomonitoring in het buitenland nog nauwelijks of niet gebruikt wordt voor het evalueren en/of voorbereiden van milieu- (en gezondheids)beleid.

Veel vragen werden gesteld over hoe de inspraak van diverse actoren en belanghebbenden geïntroduceerd werd in het Biomonitoringproject. Of de inspraak ook wettelijk werd vastgelegd, hoe de beleidsmakers en de wetenschappelijke experts reageren op extra spelers in het speelveld, ...

Een aantal deelnemers merkten op dat het interessant zou zijn om in het vervolg verschillende (lokale) actoren en belanghebbenden ook al vroeger in het Biomonitoringproject te betrekken bvb. bij de keuze van de meetgebieden, de keuze van de te meten pollutanten, de keuze van de nader te onderzoeken meetresultaten... Iedereen was het er over eens dat gedurende de Vlaamse Humane Biomonitoringcampagne er een duidelijke positieve participatieve evolutie is opgetreden. Een veranderingsproces dat heel wat nieuwe interessante perspectieven biedt voor de toekomst...

Overal in Europa wordt her en der (met wisselend succes) geëxperimenteerd rond participatie en zogenaamd 'new inclusive governance'. In de Oost-Europese landen is men na decennialang streng communisme zeer gedreven om te werken aan een nieuwe transparante en inclusieve democratie. In West-Europa zou je participatieve initiatieven meer kunnen opvatten als een heropfrissing en modernisering van een logge, statische, weinig transparante en bureaucratisch gepercipieerde democratie. Participatieve processen kunnen meer transparantie bieden, mogelijkheid om frustraties en bezorgdheden te ventileren, een beter en meer maatschappelijk gedragen beleid maken, interesse en respect voor beleid en beleidsmakers verhogen, ...

Rond alle thema's participatieve processen organiseren zou onze maatschappij en de democratie te complex en wellicht moeilijk functioneerbaar maken. Elke problematiek vereist een eigen specifiek model voor betrokkenheid. Echte participatieve processen vergen bijzonder veel inspanningen van diegenen die dit proces moeten faciliteren of begeleiden, maar ook van alle betrokken actoren en belanghebbenden.

Burgers en andere actoren en belanghebbenden laten participeren in het maken van beslissingen heeft bovendien enkel onder bepaalde voorwaarden zin. Zo moet het beleid (de beslissingnemers) duidelijk zijn over de mate van participatie en de invloed van hun betrokkenheid. Actoren en betrokkenen moeten vooraf garanties krijgen dat er effectief iets gebeurt met hun bijdrage en duidelijkheid krijgen hoe dat precies gebeurt. Er moet veel aandacht geschonken worden aan het 'co-framen': het opbouwen van wederzijds vertrouwen en respect tussen de verschillende betrokken actoren en belanghebbenden. Enkel in deze sfeer kan efficiënt en gericht samengewerkt worden. Facilitatoren dienen waakzaam te zijn om de interesse van de participanten niet de verliezen. De doelstellingen van het participatieproces mogen niet uit het oog verloren gaan. Het proces moet continu geëvalueerd en bijgestuurd worden.

De Europese Commissie zal ook na het Trustnet-project verder investeren in het onderzoek omtrent 'inclusive governance'. Het is te verwachten dat er vanuit Europa meer en meer impulsen zullen gegeven worden aan de lidstaten om meer participatief te werk te gaan bij het nemen van beleidsbeslissingen (zeker ook wat milieu en gezondheid betreft). Een mijlpaal op dit vlak was zeker ook ondertekening en ratificatie van het verdrag van Aarhus (in 2003 vertaald naar een Europese Richtlijn). In dit verdrag wordt gesteld dat iedereen recht heeft op milieu-informatie, om betrokken te worden bij de besluitvorming inzake milieu en recht heeft op beroep in milieuaangelegenheden.

Oost-Europa

Europese Commissie

Ook participatie op lokaal niveau in Vlaanderen: aanpak zware metalenproblematiek te Beerse

Beerse

Trustnet en het Steunpunt Milieu & Gezondheid inspireren de twee andere trappen van het Vlaams Medisch Milieukundig Netwerk. Op lokaal niveau is er in Vlaanderen steeds meer aandacht voor de participatie van allerhande (lokale) actoren en belanghebbenden bij de aanpak van complexe medisch milieukundige problemen.

Zo wordt er in de Kempense gemeente Beerse intensief samengewerkt met de lokale gemeenschap bij de aanpak van de zware metalenproblematiek ter hoogte van het kanaal Schoten - Turnhout. Scholen, huisartsen, gemeentebestuur, gezondheidsraad, industrie, ... werken allen zeer intensief samen met Afdeling Toezicht Volksgezondheid en de MMK bij de LOGO's Noorder- en Zuiderkempen aan een kleinschalig(er) blootstellingsonderzoek. Door deze nauwe samenwerking groeide geleidelijk aan een wederzijds respect en vertrouwen. Dit lokale 'Trustnet' heeft zich optimaal kunnen voorbereiden voor de belangrijke uitdagingen en beproevingen in de nabije toekomst met name het uitwerken, formuleren en implementeren van diverse duurzame acties en maatregelen 'op maat' van de zware metalenproblematiek te Beerse.

* Deze nieuwsbrief is een gemeenschappelijk initiatief van vier verschillende actoren: de Gezondheidsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap, het Steunpunt Milieu & Gezondheid, Cel Milieu en Gezondheid van de Administratie Milieu-, Natuur-, Land en Waterbeheer en de medisch milieukundigen verbonden aan de LOGO's. Samen maken zij deel uit van het Vlaams Medisch Milieukundig Netwerk. Bij de verschillende bijdragen aan de nieuwsbrief wordt duidelijk aangegeven worden wat de achtergrond van een auteur is. De informatie in dit artikel valt onder de verantwoordelijkheid van de auteur. Behalve voor verkoop of commerciële doeleinden staat het iedereen vrij artikels of informatie van deze nieuwsbrief of website over te nemen, bijvoorbeeld in uw eigen nieuwsbrief of krant, samen te vatten of vertalen of voorwaarde dat u deze nieuwsbrief als bron vermeldt. We zouden het op prijs stellen om een kopie van uw publicatie te ontvangen op de coördinatiecel van het Steunpunt Milieu en Gezondheid. Voor adresgegevens (raadpleeg de contactpagina).

[^ top](#)